

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑ
ANTONIO LA PERGOLA
της 2ας Φεβρουαρίου 1999 *

1. Στην παρούσα διαδικασία το Δικαστήριο καλείται να αποφανθεί επί δύο προδικαστικών ερωτημάτων που αφορούν την ερμηνεία της Συμβάσεως των Βρυξελλών, της 27ης Σεπτεμβρίου 1968, για τη διεθνή δικαιοδοσία και την εκτέλεση αποφάσεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις (στο εξής: Σύμβαση των Βρυξελλών)¹. Το πρώτο ερώτημα αφορά την έννοια «δημόσιο έγγραφο» του άρθρου 50 της εν λόγω Συμβάσεως. Το δεύτερο ερώτημα αφορά το άρθρο 32, δεύτερη παράγραφος, της ίδιας Σύμβασης, και ειδικότερα το ζήτημα κατά πόσον είναι αναγκαίο ο οφειλέτης να εξακολουθεί να έχει κατοικία εντός του κράτους εντός του οποίου έχει κινηθεί η διαδικασία.

Πραγματικό και κανονιστικό πλαίσιο της διαφοράς της κύριας δίκης και προδικαστικά ερωτήματα

2. Οι διατάξεις τις οποίες αφορά η αίτηση προδικαστικής ερμηνείας είναι το άρθρο 50 και το άρθρο 32 της Συμβάσεως των Βρυξελλών, όπως τροποποιήθηκε με τη σύμβαση της 9ης Οκτωβρίου 1978 σχετικά με την προσχώρηση του Βασιλείου της Δανίας, της Ιρλανδίας και του Ηνωμένου Βασιλείου της Μεγάλης Βρετανίας και Βόρειας Ιρλανδίας² και με τη σύμβαση της 25ης Οκτω-

βρίου 1982 σχετικά με την προσχώρηση της Ελληνικής Δημοκρατίας³.

Το άρθρο 50 της Συμβάσεως των Βρυξελλών ορίζει τα εξής:

«Τα δημόσια έγγραφα που έχουν εκδοθεί και είναι εκτελεστά σε συμβαλλόμενο κράτος περιβάλλονται, κατόπιν αιτήσεως, τον εκτελεστήριο τύπο σε άλλο συμβαλλόμενο κράτος κατά τη διαδικασία των άρθρων 31 και επ. Η αίτηση απορρίπτεται μόνο αν η εκτέλεση του δημοσίου εγγράφου αντίκειται στη δημόσια τάξη του κράτους εκτελέσεως.

Το προσκομιζόμενο έγγραφο πρέπει να συγκεντρώνει τις αναγκαίες προϋποθέσεις γνησιότητας στο κράτος προελεύσεως.

Οι διατάξεις του τμήματος 3 του τίτλου III εφαρμόζονται εφόσον συντρέχει περίπτωση.»

Το άρθρο 50, πρώτη παράγραφος, πρώτο εδάφιο, της Συμβάσεως των Βρυξελλών αντικαταστάθηκε, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 14 της Συμβάσεως της 26ης Μαΐου 1989 σχετικά με την προσχώρηση του Βασιλείου της Ισπανίας και της Πορτογαλικής Δημο-

* Γλώσσα του πρωτοτύπου: η ιταλική.

1 — ΕΕ 1982, L 388, σ. 7.

2 — ΕΕ 1982, L 388, σ. 24.

3 — ΕΕ 1982, L 388, σ. 1.

κρατίας⁴, από το ακόλουθο πανομοιότυπο κείμενο (το κείμενο της διατάξεως αυτής σε άλλες γλώσσες υπέστη πάντως ορισμένες τροποποιήσεις):

«Τα δημόσια έγγραφα, που έχουν εκδοθεί και είναι εκτελεστά σε συμβαλλόμενο κράτος, περιβάλλονται, κατόπιν αιτήσεως, τον εκτελεστήριο τύπο σε άλλο συμβαλλόμενο κράτος κατά τη διαδικασία των άρθρων 31 και επόμενα.»

Κατόπιν της τροποποίησης αυτής⁵, το άρθρο 50 της Συμβάσεως των Βρυξελλών έχει πανομοιότυπη διατύπωση με το αντίστοιχο άρθρο 50 της Συμβάσεως του Λουγκάνο της 16ης Σεπτεμβρίου 1988 για τη διεθνή δικαιοδοσία και την εκτέλεση αποφάσεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις (στο εξής: Σύμβαση του Λουγκάνο)⁶.

Το άρθρο 32, δεύτερη παράγραφος, της Συμβάσεως των Βρυξελλών, το οποίο αποτελεί το αντικείμενο του δεύτερου προδικαστικού ερωτήματος, προβλέπει τα εξής:

«Η κατά τόπον αρμοδιότητα καθορίζεται από την κατοικία του προσώπου κατά του οποίου ζητείται η εκτέλεση. Αν το πρόσωπο αυτό δεν έχει την κατοικία του στο έδαφος

του κράτους εκτέλεσης, η αρμοδιότητα καθορίζεται από τον τόπο εκτέλεσης.»

3. Το ιστορικό της διαφοράς της κύριας δίκης μπορεί να συνοψιστεί ως εξής. Η Unibank A/S (στο εξής: Unibank) είναι τράπεζα δανικού δικαίου με έδρα τον Άρχους στη Δανία. Η Unibank προβάλλει ορισμένες αξιώσεις έναντι του F. G. Christensen, ο οποίος μεταξύ 1990 και 1992 υπέγραψε τρία έγγραφα αναγνωρίσεως χρέους (Gældsbreve) έναντι της Unibank, τα οποία αφορούσαν 270 000, 422 000 και 138 000 δανικές κορώνες (DKK) αντίστοιχα. Τα εν λόγω έγγραφα είναι δακτυλογραφημένα και έχουν υπογραφεί επίσης από άλλο πρόσωπο — υπάλληλο της Unibank — που βεβαιώνει την υπογραφή του οφειλέτη. Επιπλέον, τα εν λόγω έγγραφα προβλέπουν ρητά ότι μπορούν, κατά το άρθρο 478 του retsplejeloven (δανικού κώδικα πολιτικής δικονομίας), να χρησιμεύσουν ως τίτλος για την πραγματοποίηση αναγκαστικής εκτέλεσης. Από τη διάταξη περί παραπομπής προκύπτει ότι τα οφειλόμενα ποσά είναι απαιτητά.

4. Κατά τον χρόνο καταρτίσεως των εγγράφων περί αναγνωρίσεως χρέους, ο οφειλέτης κατοικούσε στη Δανία. Στη συνέχεια όμως εγκαταστάθηκε στο Weiterstadt της Γερμανίας, όπου η Unibank του κοινοποίησε τα εν λόγω έγγραφα. Κατόπιν αιτήσεως της Unibank, το γερμανικό δικαστήριο, το Landgericht Darmstadt, επέτρεψε την εκτέλεση. Κατά της αποφάσεως του Landgericht ο F. G. Christensen άσκησε έφεση, ισχυριζόμενος, πρώτον, ότι είχε εν μέρει εξοφλήσει το χρέος και, δεύτερον, ότι είχε επιτευχθεί συμφωνία για τη σταδιακή εξόφληση του εναπομένουτος ποσού. Ο οφειλέτης γνωστοποιούσε επίσης ότι είχε αναχωρήσει από τη Γερμανία, χωρίς όμως να γνωστοποιήσει τη νέα διεύθυνσή του. Το εφετείο μεταρρύθμισε την πρωτοβάθμια δικαστική απόφαση και δέχθηκε την ένσταση του Christensen: το σκεπτικό του ήταν ότι ήταν

4 — ΕΕ L 285, σ. 1.

5 — Η τροποποίηση όμως αυτή δεν έχει εφαρμογή στα πραγματικά περιστατικά της παρούσας υποθέσεως, διότι άρχισε να ισχύει στη Γερμανία το 1994, ενώ τα επίμαχα έγγραφα περί αναγνωρίσεως χρέους χρονολογούνται από το 1990 και το 1992.

6 — ΕΕ L 319, σ. 9.

αδύνατη η διεξαγωγή εκτελέσεως στη Γερμανία, αφού ο οφειλέτης δεν κατοικούσε πλέον εντός αυτού του κράτους.

5. Κατά της ανωτέρω αποφάσεως η Unibank άσκησε αναίρεση ενώπιον του Bundesgerichtshof, το οποίο έκρινε αναγκαίο να αναστείλει τη διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα:

« 1) Αποτελεί δημόσιο έγγραφο, κατά την έννοια του άρθρου 50 της Συμβάσεως των Βρυξελλών, το έγγραφο περί αναγνωρίσεως χρέους που έχει υπογραφεί από τον οφειλέτη χωρίς καμία συμμετοχή δημοσίου λειτουργού — όπως είναι το Gaeldsbrev του δανικού δικαίου (άρθρο 478, παράγραφος 1, σημείο 5, του δανικού νόμου retsplejelen) — αν στο έγγραφο αυτό προβλέπεται ρητά ότι η αναγκαστική εκτέλεση μπορεί να στηριχθεί επ' αυτού και αν επιπλέον η αναγκαστική εκτέλεση μπορεί να στηριχθεί επ' αυτού σύμφωνα με τη νομοθεσία του κράτους μέλους όπου καταρτίστηκε, υπό την επιφύλαξη πάντως ότι το αρμόδιο για την αναγκαστική εκτέλεση δικαστήριο μπορεί να απορρίψει την αίτηση του δανειστή περί αναγκαστικής εκτελέσεως, εφόσον, λόγω αντιρρήσεων που έχουν προβληθεί κατά του ερείσματος της αναγκαστικής εκτελέσεως, είναι αμφίβολο κατά πόσο πρέπει να χωρήσει αναγκαστική εκτέλεση;

Σε περίπτωση καταφατικής απαντήσεως στο πρώτο ερώτημα:

2) Καθίσταται η αίτηση αναγνωρίσεως μιας δικαστικής αποφάσεως ή ενός δημόσιου εγγράφου, η οποία έχει υποβληθεί στο κατά τόπο αρμόδιο δικαστήριο υπό την έννοια του άρθρου 32, δεύτερη παράγραφος, της Συμβάσεως, απαράδεκτη ή

αβάσιμη λόγω του ότι ο οφειλέτης, ενόσω ακόμη εκκρεμεί η κατά το άρθρο 36 της Συμβάσεως προσφυγή, αναχωρεί από το κράτος στο οποίο έχει ασκηθεί η προσφυγή και δεν είναι γνωστός ο νέος τόπος διαμονής του;»

Επί του πρώτου προδικαστικού ερωτήματος

6. Με το πρώτο ερώτημα το αιτούν δικαστήριο ζητεί από το Δικαστήριο να διασαφηνίσει ερμηνευτικά την έννοια του «δημοσίου εγγράφου» του άρθρου 50 της Συμβάσεως των Βρυξελλών. Ειδικότερα, το Δικαστήριο καλείται να διευκρινίσει αν, για να χαρακτηριστεί ένα έγγραφο ως δημόσιο και επομένως να μπορεί να στηριχθεί στο έγγραφο αυτό η αναγκαστική εκτέλεση στο έδαφος άλλων συμβαλλομένων κρατών, είναι αναγκαία η συμμετοχή δημοσίου λειτουργού, ή εν πάση περιπτώσει οποιασδήποτε δημόσιας αρχής, κατά την κατάρτιση του εν λόγω εγγράφου.

Η Unibank προτείνει, με τις γραπτές παρατηρήσεις που κατέθεσε, να δοθεί αρνητική απάντηση στο ανωτέρω ερώτημα: κατά την άποψή της, το άρθρο 50 της Συμβάσεως των Βρυξελλών καλύπτει κάθε έγγραφο που μπορεί να χαρακτηριστεί ως εκτελεστός τίτλος δυνάμει της νομοθεσίας του κράτους προελεύσεως. Η Unibank φρονεί ότι ουδόλως είναι αναγκαίο να έχει καταρτιστεί το εν λόγω έγγραφο από δημόσιο λειτουργό ή έστω με τη συμμετοχή του. Ουσιαστικά η άποψη αυτή αποδίδει πολύ μεγαλύτερη σημασία στα αποτελέσματα του εγγράφου — κυρίως την εκτελεσιτότητά του, η οποία πρέπει να αναγνωρίζεται από την έννομη τάξη του κράτους προελεύσεως — απ' ό,τι στους κανόνες που διέπουν την κατάρτισή του.

Διαμετρικά αντίθετη είναι η άποψη που υποστηρίζουν ο Christensen, η Επιτροπή, η Γερμανική Κυβέρνηση και η Κυβέρνηση του Ηνωμένου Βασιλείου. Οι ανωτέρω συμφωνούν ότι, για να μπορεί ένα έγγραφο να υπαχθεί στην κατηγορία των δημοσίων εγγράφων του άρθρου 50 της Συμβάσεως των Βρυξελλών, πρέπει η γνησιότητά του να έχει βεβαιωθεί από δημόσιο όργανο ή από άλλο όργανο στο οποίο έχει ανατεθεί ειδικά η προς τούτο αρμοδιότητα. Κατ' αυτούς δηλαδή, είναι αναγκαίο να βεβαιώνεται η γνησιότητα σύμφωνα με τις προϋποθέσεις που θέτει η νομοθεσία του κράτους εντός του οποίου εκδόθηκε το έγγραφο.

7. Φρονώ ότι ορθή είναι η άποψη που παρατέθηκε τελευταία. Υπέρ της λύσεως αυτής συνηγορεί, πρώτον, η ίδια η διατύπωση του άρθρου 50: η εν λόγω διάταξη αναφέρεται στα «δημόσια έγγραφα που έχουν εκδοθεί και είναι εκτελεστά σε συμβαλλόμενο κράτος»⁷. Συγκεκριμένα, η λέξη «εκδοθεί» υποδηλώνει μια διαδικασία καταρτίσεως του εγγράφου που δεν προβλέπει μόνον τη συμμετοχή των ενδιαφερομένων, αλλά και ενός άλλου προσώπου, το οποίο καλείται ακριβώς να εκδώσει το έγγραφο και να του προσδώσει τα χαρακτηριστικά του «δημοσίου εγγράφου». Από το γράμμα επομένως της υπό εξέταση διατάξεως — και ειδικότερα από τη χρήση του όρου «εκδοθεί» — μπορεί να συναχθεί ότι η διάταξη αυτή αναφέρεται στην κατηγορία εγγράφων η οποία συνιστά το αποτέλεσμα της επιτελέσεως του έργου της καταρτίσεως δημοσίων εγγράφων, το οποίο κατανέμεται, ανάλογα με την έννομη τάξη, μεταξύ δημοσίων λειτουργών και άλλων προσώπων των οποίων η αρμοδιότητα έχει προσδιοριστεί με νόμο⁸.

7 — Η υπογράμμιση δική μου.

8 — Κατά τους θεωρητικούς του δικαίου, στα δημόσια έγγραφα περιλαμβάνονται τα εκδιδόμενα από «δημόσιους λειτουργούς, δικαστικούς γραμματείς, συμβολαιογράφους, δικαστικούς λειτουργούς (...)» (βλ. G. A. L. Droz, *Compétence judiciaire et effets des jugements dans le Marché Commun*, Παρίσι, 1972, σ. 391). Ο συγγραφέας προσθέτει ότι «τα δημόσια έγγραφα στα οποία αναφέρεται το άρθρο 50 είναι, στην ουσία, κυρίως τα συμβολαιογραφικά έγγραφα» (κατ' ελεύθερη μετάφραση).

Το συμπέρασμα αυτό είναι το μόνο που συμβιβάζεται, κατά τη γνώμη μου, με τον σκοπό της Συμβάσεως των Βρυξελλών. Πράγματι, η Σύμβαση αποσκοπεί στην «κατά το δυνατό διευκόλυνση της «ελεύθερης κυκλοφορίας» των δικαστικών αποφάσεων, με τη θέσπιση μιας απλής και ταχείας διαδικασίας για την περιαφή του εκτελεστήριου τύπου»⁹. Προς τις δικαστικές αποφάσεις το άρθρο 50 της Συμβάσεως των Βρυξελλών εξομοιώνει «τα δημόσια έγγραφα που έχουν εκδοθεί και είναι εκτελεστά σε συμβαλλόμενο κράτος». Τα έγγραφα αυτά επομένως μπορούν, θα λέγαμε, να «κυκλοφορούν» όπως ακριβώς οι δικαστικές αποφάσεις, δηλαδή αναγνωρίζεται, δυνάμει του άρθρου 50, η προτιμιακή μεταχείριση των εν λόγω εγγράφων σε σχέση με την εκτέλεσή τους σε άλλα συμβαλλόμενα κράτη. Θα μπορούσε μάλιστα να υποθεί ότι το καθεστώς που προβλέπει η Σύμβαση των Βρυξελλών για τα δημόσια έγγραφα είναι ευνοϊκότερο απ' ό,τι το προβλεπόμενο για τις δικαστικές αποφάσεις: πράγματι, όπως προβλέπει το ίδιο το άρθρο 50, η αίτηση περιαφής του εκτελεστήριου τύπου απορρίπτεται μόνον αν η εκτέλεση του δημοσίου εγγράφου αντίκειται στη δημόσια τάξη του κράτους εκτελέσεως, ενώ, στην περίπτωση των δικαστικών αποφάσεων, η απόρριψη της αιτήσεως μπορεί να στηριχθεί και σε άλλους λόγους¹⁰.

Αν επομένως ληφθούν υπόψη οι συνέπειες που μπορεί να έχει ο χαρακτηρισμός ενός εγγράφου ως «δημοσίου», είναι σκόπιμο να οριστεί με μεγάλη προσοχή η υπό εξέταση κατηγορία. Το δημόσιο έγγραφο εξομοιώνεται δηλαδή με δικαστική απόφαση. Αυτή δε η εξομοίωση είναι δικαιολογημένη στην περίπτωση ακριβώς κατά την οποία το δημόσιο έγγραφο αποτελεί την απόρροια της νοητικής και αξιολογικής δραστηριότητας ενός δημόσιου λειτουργού, δηλαδή προέρχεται — έμμεσα έστω και μόνο για λόγους

9 — Βλ. αποφάσεις της 2ας Ιουνίου 1994, C-414/92, Solo Kleinmotoren (Συλλογή 1994, σ. I-2237, σκέψη 20), και της 2ας Ιουλίου 1985, 148/84, Deutsche Genossenschaftsbank (Συλλογή 1985, σ. 1981, σκέψη 16).

10 — Βλ. το άρθρο 34, δεύτερη παράγραφος, σε συνδυασμό με τα άρθρα 27 και 28 της Συμβάσεως των Βρυξελλών.

γνησιότητας — από τις δημόσιες αρχές. Τα ιδιαίτερα αυτά αποτελέσματα των «δημοσίων εγγράφων» προβλέπονται μάλιστα από τη Σύμβαση των Βρυξελλών αποκλειστικά και μόνο λόγω των χαρακτηριστικών της ανωτέρω αναφερθείσας δραστηριότητας και λόγω της ασκήσεως της δραστηριότητας αυτής από τα προς τούτο ενδεδειγμένα πρόσωπα — όργανα της διοικήσεως ή ιδιώτες στους οποίους έχει ανατεθεί ορισμένο δημόσιο έργο. Τα αποτελέσματα αυτά των δημοσίων εγγράφων δικαιολογούνται επομένως μόνον επειδή συναρτώνται προς το τεκμήριο ακρίβειας και βεβαιότητας που δημιουργείται κατά τη διενέργεια των πράξεων των ειδικευμένων συντακτών δημοσίων εγγράφων. Αυτός είναι επομένως ο λόγος για τον οποίο ο χαρακτηρισμός ενός εγγράφου ως «δημοσίου» δεν επιτρέπεται να προσδίδεται σε οποιοδήποτε έγγραφο που αποτελεί απόρροια της ελεύθερης βουλήσεως ιδιωτών, αλλά μόνο στα έγγραφα για τα οποία προβλέπονται συγκεκριμένες διαδικασίες βεβαίωσης της γνησιότητας, οι οποίες να δικαιολογούν την εξομοίωση της υπό εξέταση κατηγορίας προς τις δικαστικές αποφάσεις. Αντίθετα, δεν θα ήταν σύμφωνη προς τον σκοπό και το πνεύμα της Συμβάσεως των Βρυξελλών η επιβολή στα συμβαλλόμενα κράτη της υποχρεώσεως να προβλέπουν για τα ιδιωτικά έγγραφα, ανεξαρτήτως οποιασδήποτε διαδικασίας βεβαίωσης της γνησιότητας, την ίδια μεταχείριση που προβλέπουν για τις αποφάσεις που εκδίδουν τα δικαστικά όργανα.

8. Τα ανωτέρω συμπεράσματα επιβεβαιώνονται από την έκθεση Jenard-Möller επί της Συμβάσεως του Λουγκάνο¹¹. Σε σχέση με το άρθρο 50 της εν λόγω Συμβάσεως, το οποίο αντιστοιχεί προς την επίμαχη εν προκειμένω διάταξη και έχει ουσιαστικά πανομοιότυπη διατύπωση¹², η έκθεση διευκρινίζει ότι

«δημόσιο έγγραφο», υπό την έννοια της εν λόγω διατάξεως, είναι το έγγραφο που πληροί τις ακόλουθες προϋποθέσεις:

— «η γνησιότητα του εγγράφου πρέπει να έχει θεωρηθεί από μια δημόσια αρχή»

— η γνησιότητα αυτή πρέπει να αναφέρεται στο περιεχόμενο του εγγράφου και όχι μόνο, για παράδειγμα, στην υπογραφή του·

— το έγγραφο πρέπει να είναι το ίδιο εκτελεστό στο κράτος στο οποίο έχει καταρτισθεί»¹³.

Επομένως, σύμφωνα με την ανωτέρω έκθεση — η οποία αποτελεί, ακόμη και κατά την άποψη των θεωρητικών του δικαίου¹⁴, χρήσιμο ερμηνευτικό βοήθημα για την ερμηνεία του άρθρου 50 της Συμβάσεως των Βρυξελλών — δημόσιο έγγραφο είναι μόνον το έγγραφο που έχει καταρτιστεί με τη συμμετοχή δημόσιας αρχής, η οποία ακριβώς καλείται να *θεωρήσει τη γνησιότητα* του εγγράφου, δηλαδή να του προσδώσει τα χαρακτηριστικά της βεβαιότητας και γνησιότητας όχι μόνο σε σχέση με τα εξωτερικά στοιχεία του, όπως είναι π.χ. η ημερομηνία ή η υπογραφή, αλλά και σε σχέση με τα στοιχεία του περιεχομένου του.

11 — ΕΕ 1990, C 189, σ. 57.

12 — Όπως αναφέρθηκε ανωτέρω στο σημείο 2, κατόπιν των τροποποιήσεων που επήλθαν στη Σύμβαση των Βρυξελλών μετά την προσχώρηση του Βασιλείου της Ισπανίας και της Πορτογαλικής Δημοκρατίας, το άρθρο 50 της Συμβάσεως των Βρυξελλών έχει πανομοιότυπη διατύπωση με την αντίστοιχη διάταξη της Συμβάσεως του Λουγκάνο. Εντούτοις, ακόμη και πριν από την τροποποίηση αυτή, οι διαφορές ήταν τελείως ασήμαντες και δεν αφορούσαν το περιεχόμενο της διατάξεως (οι διαφορές αυτές δεν υπήρχαν στο ελληνικό κείμενο).

13 — Σημείο 72 (η υπογράμμιση δική μου). Στο ίδιο σημείο της εκθέσεως διευκρινίζεται ότι δεν εμπίπτουν στο πεδίο του άρθρου 50 «οι συναλλαγματικές και οι επιταγές».

14 — V. H. Gaudemet-Tallon, *Les Conventions de Bruxelles et de Lugano*, Παρίσι, 1993, σ. 417.

9. Κατόπιν των ανωτέρω παρατηρήσεων, φρονώ επομένως ότι πρέπει να αποκλειστεί το ενδεχόμενο να αποτελεί «δημόσιο έγγραφο», υπό την έννοια του άρθρου 50 της Συμβάσεως των Βρυξελλών, ένα έγγραφο αναγνωρίσεως χρέους που έχει καταρτιστεί χωρίς την παρουσία δημόσιου λειτουργού — όπως είναι το επίδικο στην κύρια δίκη έγγραφο. Συγκεκριμένα, η γνησιότητα αποτελεί ουσιώδες στοιχείο της κατηγορίας εγγράφων που ρυθμίζεται από την υπό κρίση διάταξη και για τη βεβαίωση της γνησιότητας αυτής είναι αναγκαία — για τους λόγους που εξέθεσα ανωτέρω — η παρέμβαση της δημόσιας αρχής κατά την κατάρτιση του εγγράφου.

10. Τέλος, πρέπει να διευκρινιστεί μια τελευταία πλευρά του ζητήματος που θέτει το αιτούν δικαστήριο. Από τη διατύπωση του προδικαστικού ερωτήματος προκύπτει συγκεκριμένα ότι το αιτούν δικαστήριο ερωτά το Δικαστήριο κατά πόσον το γεγονός και μόνον ότι το έγγραφο είναι εκτελεστό στο κράτος προελεύσεως αρκεί για να εμπίπτει το εν λόγω έγγραφο στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 50. Φρονώ ότι πρέπει να δοθεί αρνητική απάντηση: κατά την ανωτέρω διάταξη, δεν αρκεί το έγγραφο να είναι εκτελεστό, αλλά πρέπει να πρόκειται και για *δημόσιο έγγραφο*, υπό την έννοια που εξέθεσα ανωτέρω. Τούτο σημαίνει ότι αποκλείονται από το πεδίο εφαρμογής της εν λόγω διατάξεως τα έγγραφα στα οποία μπορεί ενδεχομένως να βασιστεί η αναγκαστική εκτέλεση εντός του κράτους προελεύσεως, αλλά δεν αποτελούν εντούτοις δημόσια έγγραφα εντός της έννομης τάξεως αυτής¹⁵.

15 — Βλ. συναφώς την προαναφερθείσα έκθεση Jenard-Möller, σημείο 72, κατά το οποίο δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 50 π.χ. «οι εξώδικοι συμβιβασμοί που αναγνωρίζονται από τη δανική νομοθεσία και είναι εκτελεστοί σύμφωνα με αυτή (...)» (η υπογράμμιση δική μου).

Επί του δεύτερου προδικαστικού ερωτήματος

11. Το δεύτερο προδικαστικό ερώτημα υποβάλλεται από το αιτούν δικαστήριο μόνο για την περίπτωση καταφατικής απαντήσεως στο πρώτο, δηλαδή για την περίπτωση κατά την οποία το Δικαστήριο κρίνει ότι το έγγραφο περί αναγνωρίσεως χρέους που έχει καταρτιστεί χωρίς τη συμμετοχή δημόσιου λειτουργού συνιστά δημόσιο έγγραφο υπό την έννοια του άρθρου 50 της Συμβάσεως των Βρυξελλών. Κατά συνέπεια, αν ληφθεί υπόψη η απάντηση που φρονώ ότι πρέπει να δοθεί στο πρώτο ερώτημα, δεν χρειάζεται να εξεταστεί το δεύτερο. Εντούτοις, για λόγους πληρότητας, θα εξετάσω με συντομία και αυτό το προδικαστικό ερώτημα.

Το βασικό ζήτημα που τίθεται με το εν λόγω ερώτημα είναι αν η ευδοκίμηση μιας αιτήσεως παροχής δικαστικής προστασίας εντός άλλου συμβαλλόμενου κράτους προϋποθέτει ότι ο οφειλέτης εξακολούθει να κατοικεί στο κράτος στο οποίο κινήθηκε αρχικά η διαδικασία. Νομίζω ότι η απάντηση πρέπει να είναι αρνητική. Από τα άρθρα 31 επ. της Συμβάσεως των Βρυξελλών προκύπτει ότι ο δανειστής έχει το δικαίωμα να επιλέξει το συμβαλλόμενο κράτος στο οποίο θα υποβάλει την αίτηση περιαφής του εκτελεστήριου τύπου. Συγκεκριμένα, το άρθρο 32, δεύτερη παράγραφος, ορίζει ότι «η κατά τόπον αρμοδιότητα καθορίζεται από την κατοικία του προσώπου κατά του οποίου ζητείται η εκτέλεση». Δεν διευκρινίζεται η ημερομηνία αναφοράς για την εφαρμογή του κανόνα περί της κατοικίας του οφειλέτη. Εντούτοις, φρονώ ότι δεν μπορούν να υπάρχουν αμφιβολίες για το ότι η ημερομηνία αναφοράς δεν μπορεί παρά να είναι η ημερομηνία καταθέσεως της αιτήσεως, πράγμα που σημαίνει ότι καμία μεταγενέστερη μεταβολή των πραγματικών περιστατικών στα οποία στηρίχθηκε η αρμοδιότητα του επιληφθέντος δικαστηρίου δεν ασκεί

επιρροή επί της αρμοδιότητας αυτής. Ο δανειστής δηλαδή πρέπει να μπορεί να βασιστεί στην υπάρχουσα κατά τον χρόνο υποβολής της αιτήσεώς του κατάσταση, ειδάλως θα διακυβευόταν η θεμελιώδης αρχή της ασφάλειας δικαίου. Εξάλλου, αν η αρμοδιότητα του επιληφθέντος δικαστηρίου εξέλιπε λόγω αλλαγής της κατοικίας του οφειλέτη μετά την κατάθεση της αιτήσεως, ο

οφειλέτης θα μπορούσε εύκολα να αποφεύγει την κατ' αυτού διεξαγωγή αναγκαστικής εκτελέσεως, μεταφέροντας απλώς αλλού την κατοικία ή τη διαμονή του. Για τους λόγους αυτούς, φρονώ ότι η αλλαγή κατοικίας του οφειλέτη μετά την κατάθεση της αιτήσεως περιαφής του εκτελεστήριου τύπου δεν ασκεί καμία επιρροή επί του παραδεκτού της αίτησεως αυτής.

Πρόταση

12. Κατόπιν των ανωτέρω παρατηρήσεων, προτείνω στο Δικαστήριο να απαντήσει ως εξής στα ερωτήματα του Bundesgerichtshof:

- «1) Το άρθρο 50, πρώτη παράγραφος, της Συμβάσεως των Βρυξελλών της 27ης Σεπτεμβρίου 1968, για τη διεθνή δικαιοδοσία και την εκτέλεση αποφάσεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις, όπως τροποποιήθηκε με τη Σύμβαση της 25ης Οκτωβρίου 1982 σχετικά με την προσχώρηση της Ελληνικής Δημοκρατίας, έχει την έννοια ότι το έγγραφο περί αναγνωρίσεως χρέους, του οποίου η γνησιότητα δεν έχει βεβαιωθεί από την αρμόδια δημόσια αρχή, δεν αποτελεί “δημόσιο έγγραφο που έχει εκδοθεί και είναι εκτελεστό σε συμβαλλόμενο κράτος”.
- 2) Το άρθρο 32, δεύτερη παράγραφος, της ίδιας Συμβάσεως, έχει την έννοια ότι η αίτηση περιαφής του εκτελεστήριου τύπου δεν καθίσταται अपαράδεκτη ή αβάσιμη για τον λόγο ότι ο οφειλέτης, αφού ασκήσει προσφυγή κατά της αιτήσεως αυτής, αναχωρεί από το κράτος εντός του οποίου έχει υποβληθεί η αίτηση.»